

סדר הלימוד ליום ו שבט [יום 124 בשנה]

רבי יוסי הֵיָה עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְהָיוּ עִמּוֹ רַבֵּי יִצְחָק וְרַבֵּי חִזְקִיָּה. אָמַר רַבֵּי יִצְחָק, הָרִי רְאִינוּ שְׂמֵעָשָׂה הַמִּשְׁכָּן הוּא כְּמוֹ מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וְאָרֶץ, וְהָרִי הַתְּעוֹרָרוּ הַחֲבָרִים בְּסוּדוֹת שְׁלָהֶם מֵעַט, שְׁלֹא יָכוֹל אִישׁ לֶאֱכֹל בְּפִיו וּלְהוֹשִׁיט יָדוֹ לְתוֹךְ פִּיו וּלְבַלֵּעַ.

אָמַר רַבֵּי יוֹסִי, דְּבָרִים אֵלּוּ נִעְלָה אוֹתָם לְתוֹךְ (אָצִלוּ) הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהוּא מִתְקַן תְּבַשְׂיִלִּים מִתּוֹקִים, כְּמוֹ שֶׁהַתְּקִינָם הָעֵתִיק הַקְּדוּשׁ, נִסְתַּר כָּל הַנְּסֻתִּים, וְהוּא מִתְקַן תְּבַשְׂיִלִּים, שְׂאִין בָּהּ מְקוֹם שְׂיָבָא אַחַר וַיִּשְׁפֹּךְ בָּהֶם מֶלַח. וְעוֹד, שְׂיָכוֹל אָדָם לֶאֱכֹל וּלְשַׁתּוֹת וּלְהַשְׁלִים כְּרִסּוֹ מִכָּל עֲדוּנֵי הָעוֹלָם וּלְהַשְׂאֵר, וְבוֹ יִתְקִים (מַלְכִים-ב ד) וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתְרוּ כַּדָּבָר ה'.

פֶּתַח וְאָמַר, (שם-א ה) וְה' נָתַן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה כְּאֲשֶׁר דָּבַר לוֹ וַיְהִי שָׁלֵם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם. פְּסוּק זֶה הָרִי נֹאמַר בְּכֹמָה מְקוֹמוֹת. אָבֵל וְה' - הַסְּכָמָה שְׁלִמְעֵלָה וּמִטָּה כְּאֶחָד. וְה' - הוּא וּבֵית דִּינֹו. נָתַן חֲכָמָה - נָתַן, כְּמוֹ שְׁנוֹתֵן דוֹרוֹן וּמִתְנֹות לְאֶהוּבֹו. כְּאֲשֶׁר דָּבַר לוֹ - שְׁלֹמֹת הַחֲכָמָה, בְּעֶשֶׂר, וּבְשָׁלוֹם וּבְשִׁלְטוֹן. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב כְּאֲשֶׁר דָּבַר לוֹ.

וַיְהִי שָׁלֵם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה, מָה הַטַּעַם? כִּי הָיוּ מְכִירִים זֶה עִם זֶה אֶת סֵתֵר הַדְּבָרִים שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים, וּבְנֵי אָדָם אַחֲרִים לֹא הָיוּ יוֹדְעִים לְהַתְּבוּנָן וְלִדְעַת בָּהֶם כָּלֵל, וּבְשִׁבְיֵלָם חָזַר חִירָם לְהוֹדוֹת לְשִׁלְמָה בְּכָל דְּבָרָיו.

שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הַתְּבוּנָן וְהָיָה רוֹאֵה, שֶׁהָרִי אָפְלוּ בְּאוֹתוֹ דוֹר, שֶׁהָיָה שָׁלֵם מִכָּל הַדּוֹרוֹת הָאֲחֵרִים, לֹא הָיָה רְצוֹן הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן שֶׁתִּתְגַּלֶּה חֲכָמָה כָּל כָּף עַל יָדוֹ, (וְלֹא הַתְּגַלְתָּה) שֶׁתִּתְגַּלֶּה תּוֹרָה שֶׁהָיְתָה נִסְתָּרֶת בְּרֵאשׁוֹנָה, וּפֶתַח לָהּ פְּתָחִים. וְאִף עַל גַּב שְׂפָתָהּ, הֵם נִסְתָּרִים, פָּרַט לְאוֹתָם חֲכָמִים שֶׁזָּכוּ וּמִגְמָגְמִים בָּהֶם, וְלֹא יוֹדְעִים לְפֶתַח בָּהֶם פֹּה. וְהַדּוֹר הַזֶּה שָׂרְבִי שְׂמֵעוֹן שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ, רְצוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא בְּשִׁבְיֵל רַבֵּי שְׂמֵעוֹן, שֶׁיִּתְגַּלוּ דְּבָרִים נִסְתָּרִים עַל יָדוֹ.

אָבֵל תְּמַהֲנִי עַל חֲכָמֵי הַדּוֹר אֵיךְ עוֹזְבִים אָפְלוּ רָגַע אֶחָד מִלְעַמַּד לַפְּנֵי רַבֵּי שְׂמֵעוֹן לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה, בְּעוֹד שָׂרְבִי שְׂמֵעוֹן עוֹמֵד

בעולם, אבל בדור הזה לא תשכח החכמה מן העולם. אוי לדור
 כשהוא יסתלק, והחכמים יתמעטו, והחכמה תשתכח מהעולם.
אמר רבי יצחק, ודאי כן הוא, שהרי יום אחד הייתי הולך עמו
 בדרך, ופתח פיו בתורה, וראיתי עמוד ענן נעוץ ממעלה
 למטה, וזהר אחד זוהר תוך העמוד. פחדתי פחד רב ואמרתי: אשרי
 האיש שכהן הזדמן לו בעולם הזה.

מה כתוב במשה? (שמות לג) וראה כל העם את עמוד הענן עמד פתח
 האהל וקם כל העם והשתחוו איש פתח אהלו. נאה הוא למשה,
 שהוא נביא נאמן עליון על כל נביאי העולם, ואותו דור שקבלו תורה
 על הר סיני וראו כמה נסים וכמה גבורות במצרים ועל הים. אבל
 כאן בדור הזה, הזכות העליונה שרבי שמעון עשה - להראות נסים
 על ידו.

ותכלת. אמר רבי יצחק, תכלת מאותו דג של ים גינוסר, שהוא
 בגורלו של זבולון, והצטרף הגון הזה למעשה המשפן
 שיראה הגון הזה.

פתח ואמר, (בראשית א) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי
 מבדיל בין מים למים. הרקיע הזה נכרא בשני, שהמעשה
 הזה הוא מצד השמאל. וביום השני שהוא צד השמאל, בו נכרא
 גיהנם שיוצא מתוך התוף האש של השמאל, וביום נצבע בו גון
 תכלת, שהוא כסא הדין.

ונזחל היום המים שהיו מצד הימין, ואותם המים שהיו מצד הימין
 לא התגלו אלא ביום שני. ביום שלו לא התגלה מים, אלא
 התחלף, משום שנכלל זה בזה והתבסס זה בזה. האור של היום
 הראשון, האור הראשון מכל ששת האורות הוא. והאור הזה היה
 בצד האש, שכתוב (ישעיה י) והיה אור ישראל לאש. ואותו אור של
 ישראל היה מצד הימין, נכלל באש.

והיום הראשון מאותם ששת הימים הוא מים, ולא שמש מעשה
 המים, אלא מעשה האור, שהוא מצד האש, שהוא יום שני,
 להראות שהקדוש ברוך הוא לא ברא את העולם אלא על שלום,
 ובדרך שלום הכל היה. היום הראשון, כל מה שעשה, מצד חברו
 עשה. היום השני בצד יום הראשון עשה אותו אמן ושמש בה, שכל
 אחד שמש במעשה חברו, להראות שהכל נכללו זה בזה. היום

השלישי היה בצד של שניהם, ובו היה ארגמן, ועל זה כתוב כי טוב כי טוב פעמים ביום השלישי.

תכלת, זה היום השני, נצבע בשני גונים – אדם ושחר. ותכלת – האדם הוא שלו, מהיום השני ממש, כעין גון האש, וזהו אלהים, וירש גון הזהב, שהכל גון אחד. תכלת יוצאת מתוך אותו גון אדם, וכשירד למטה, התרחק גון אדם, ונכנס לתוך אותו מקום, שהוא הים, ונצבע בגון תכלת. אותו אדם נכנס לתוך הים ונחלש גונו והופך לתכלת, וזהו אלהים, אבל אינו חזק כמו הראשון.

שחר, גון זה יוצא מהתוך האדם כשמתהתך ונחלש למטה בהתוך הזהמה, וירד למטה, ויוצא מאותה זהמה גון אדם, מהזהמה הקשה, ומתוך הזהמה הקשה הופך לשחר. והכל מאותו האדם הראשון (העליון) התהתך, וכל זה נברא בשני, וזה נקרא אלהים אחרים.

השחר הוא יותר חשוף, שלא נראה הגון שלו מתוך החשף. המנורה הקדושה כך אמר, שהגון השחר הזה החשוף, באיזה מקום נצבע? אלא כשאותו אדם מתהתך בתוך התכלת ומתערבים הגונים, מתהתך התוך הזהמה לתוך התהומות ונעשה משם רפש וטיט, כמו שנאמר (שם נז) ויגרשו מימיו רפש וטיט. ומתוך אותו טיט של התהומות יוצא אותו חשף, שהוא שחר, ולא שחר אלא יותר חשוף. זהו שכתוב וחשף על פני תהום. למה נקרא חשף? משום שהגון שלו חשוף ומחשיף את פני הבריות, וזהו אדם ושחר, ומשום זה לא כתוב בשני כי טוב.

ואם תאמר, והרי כתוב והנה טוב מאד, זה מלאך המות, וכאן אמרת שלא נאמר בגללו כי טוב – אלא סוד הסודות כאן, שהרי מלאך המות ודאי הוא טוב מאד. מה הטעם? משום שהרי כל בני העולם יודעים שימותו ויחזרו לעפר, ורבים הם שחוזרים בתשובה לרבונו משום פחד זה, ופחדים לחטא לפניו. רבים פוחדים מהמלך מתוך שתלויה רצועה לפנייהם. כמה טובה אותה רצועה אל האדם, שעושה להם טובות ואמתות ומתקנים בדרךיהם כראוי. ועל זה והנה טוב מאד. מאד ודאי.

סוד הסודות שלמדנו מתוך המנורה הקדושה, והנה טוב – זה מלאך החיים. מאד – זה מלאך המות, שהוא יותר. למה מלאך המות

הוא טוב מאד? אלא כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, הכל היה מתקן טרם שבא אדם, שהוא המלך של העולם הזה. כיון שנברא אדם, עשה אותו מתקן בדרך אמת. זהו שכתוב (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבנות רבים. עשה אותו ישר, ואחר כך סרח ונטרד מגן עדן.

גן העדן הוא נטוע בארץ באותן נטיעות שנטע אותו הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר (בראשית ב) ויטע ה' אלהים גן בעדן מקדם. הוא נטע אותו בשם שלם, כדגמת עליון שלמעלה. וכל הדיוקנאות העליונים כלם, מרקמים ומצירים בגן העדן הזה שלמעלה, ושם הם הפרובים. אינם חקוקים בחקיקות של בני אדם מזהב או מדבר אחר, אלא כלם אורות שלמעלה חקוקים ומצירים בציוור מרקם, מעשה ידי אמן של השם השלם של הקדוש ברוך הוא, וכלם חקוקים שם. וכל הדיוקנאות והציוורים של העולם הזה, כלם מצירים שם, וחקוקים ומתחקקים שם כלם כמו העולם הזה.

ומקום זה הוא מדור לרוחות קדושות, בין אותן שבאו לעולם הזה, בין אותן שלא באו לעולם הזה והם עתידים לבא לעולם הזה. כלן רוחות מלבשות בלבושים וגופים ופרצופים כמו של העולם הזה, ומסתכלות שם בזיו כבוד רבונם, עד שבאות לעולם הזה.

בשעה שיוצאות משם לבא לעולם הזה, מתפשטות אותן רוחות מאותו גוף ולבוש של שם, ומתלבשות בגוף ולבוש של העולם הזה, ועושות מדורם בעולם הזה בלבוש וגוף הזה, שהוא מטפה סרוחה.

וכשמגיע זמנו ללכת ולצאת מהעולם הזה, לא יוצא עד שמלאך המות הזה מפשיטו הלבוש של הגוף הזה. כיון שנפשט הגוף מאותה רוח על ידי אותו מלאך המות, הולך ומתלבש באותו גוף האחר שבגן עדן שממנו התפשט כשבא לעולם הזה, ואין שמחה לרוח פרט לאותו הגוף של שם, ושמת על שהתפשט מהגוף הזה של העולם הזה והתלבש בגוף אחר שלם כמו של (אותו) העולם הזה, ובו יושב והולך ומתבונן בסודות העליונים, מה שלא יכל לדעת ולהתבונן בעולם הזה בגוף הזה.

וּבְשֵׁמֶת לְבַשֵּׁת הַנְּשֵׁמָה בְּאוֹתוֹ לְבוֹשׁ שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם, כְּמָה עֲדוֹנִים
וְכְמָה כְּסוּפִים שְׁלָה שָׁם. מֵה גָרַם לְגוֹף הַזֶּה
לְהִתְלַבֵּשׁ בּוֹ הָרוּחַ? הֲיֵה אוֹמֵר, אוֹתוֹ מַעֲשֵׂה שֶׁהַפְּשִׁיטוֹ מֵהַלְבוּשִׁים
הֵלְלוּ. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה טוֹב עִם הַבְּרִיּוֹת שֶׁלֹּא מִפְּשִׁיט
מֵהָאָדָם הַלְבוּשִׁים הֵלְלוּ עַד שִׁמְתִּקִּין לוֹ לְבוּשִׁים אַחֲרִים נְכַבְּדִים
וְטוֹבִים מֵאֵלֶּה.

פָּרַט לְאוֹתָם רְשָׁעֵי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא חָזְרוּ בְּתְשׁוּבָה שְׁלָמָה לְרַבּוֹנָם,
שִׁמְעֵרְטָלִים בָּאוּ לְעוֹלָם הַזֶּה וּמַעֲרִיטָלִים יִשׁוּבוּ לְשָׁם.
וְהַנְּשֵׁמָה הוֹלֶכֶת בְּבוּשָׁה כְּלָפִי אַחֲרוֹת, כִּי אֵין לָהּ כָּלֵל לְבוּשִׁים,
וְנִדְוִינִית בְּאוֹתוֹ גִּיהֵנָם שֶׁבְּאַרְץ מִתּוֹךְ אוֹתָהּ הָאֵשׁ שְׁלֹמְעֵלָה. וַיֵּשׁ מִהֵן
שִׁמְצַפְצָפוֹת וְעוֹלוֹת, וְאֵלוֹ הֵם רְשָׁעֵי הָעוֹלָם שֶׁחָשְׁבוּ בְּלִבָּם תְּשׁוּבָה
וּמִתּוֹ, וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ. אֵלֶּה נִדְוִינִים שָׁם בְּגִיהֵנָם, וְאַחַר כֵּךְ
מְצַפְצָפִים וְעוֹלִים.

רְאֵה כְּמָה רַחֲמָנוֹתַי שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹתַי, שֶׁאַפְלוּ
שֶׁהוּא רָשָׁע גָּדוֹל וְהִרְהַר תְּשׁוּבָה וְלֹא יָכַל לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה
וּמִתּוֹ, הִרִי וְדָאֵי מְקַבֵּל עֲנֵשׁ עַד שֶׁהוֹלֵךְ בְּלִי תְּשׁוּבָה. אַחַר כֵּךְ אוֹתוֹ
הִרְצוֹן שֶׁשָׁם לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, לֹא זָז מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן, וְהַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מִתְקַן לְאוֹתוֹ רָשָׁע מְקוֹם בְּמִדּוֹר הַשָּׂאוֹל, וְשָׁם מְצַפְצָף
תְּשׁוּבָה. שֶׁהִרִי אוֹתוֹ רְצוֹן יוֹרֵד מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹבֵר כָּל
הַשׁוֹמְרִים (לְאַחַר שֶׁקָּבַל עֲנֵשׁוֹ, אוֹתוֹ רְצוֹן טוֹב שֶׁהֵנִיחַ אוֹתוֹ רָשָׁע לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, עוֹלָה לְפָנֵי
הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן, וְלֹא זָז מִשָּׁם עַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְקַן לְאוֹתוֹ רָשָׁע מְקוֹם בְּמִדּוֹר הַשָּׂאוֹל, וְאֵז
אוֹתוֹ רְצוֹן יוֹרֵד מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשׁוֹבֵר אֶת כָּל הַשׁוֹמְרִים) שֶׁל שְׁעָרֵי מְדוּרֵי
הַגִּיהֵנָם, וּמַגִּיעַ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁאוֹתוֹ הִרְשָׁע שָׁם, וּמִכָּה בּוֹ וּמַעוֹרֵר
אֶת אוֹתוֹ רְצוֹן כְּמִקְדָּם. וְאֵז מְצַפְצָפֵת אוֹתָהּ נְשֵׁמָה לַעֲלוֹת מִתּוֹךְ
מִדּוֹר הַשָּׂאוֹל.

וַאֲיֵן רְצוֹן טוֹב שֶׁנֶּאֱבָד מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וּמִשׁוּם כֵּךְ אֲשָׁרִי אוֹתוֹ
מִי שֶׁמִּהֲרָהר הִרְהוּרִים טוֹבִים לְרַבּוֹנוֹ. שְׂאָף עַל גַּב שֶׁלֹּא יָכַל
לַעֲשׂוֹת אוֹתָם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲלֶה אֶת רְצוֹנוֹ כְּאֵלוֹ עֲשֵׂה, וְזֶה
לְטוֹב. אֲבָל רְצוֹן לָרַע – לֹא, פָּרַט לְהִרְהוּר שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת,
וְהִרִי פִּרְשׁוּהַ הַחֲבָרִים.

אוֹתָם שֶׁלֹּא הִרְהוּרוּ תְּשׁוּבָה, יוֹרְדִים לְשָׂאוֹל, וְלֹא עוֹלִים מִשָּׁם
לְדוּרֵי דוֹרוֹת. עֲלִיָּהֶם כְּתוּב (אִיּוֹב ו') כִּלָּה עֲנֵן וַיִּלְךְ כֵּן יוֹרֵד

שָׂאוֹל לֹא יַעֲלֶה. עַל הָרֵאשׁוֹנִים כָּתוּב (שמואל-א ב) ה' מִמִּית וּמַחֲיֶה מוֹרִיד שָׂאוֹל וַיַּעַל.

אָמַר רַבִּי יְהוֹנָדָה, דִּין שֶׁל עֲנָשֵׁי הַגִּיחָנִם, הָרִי לְמַדְנֹו שֶׁהוּא לְדוֹן שָׁם אֶת הָרָשָׁעִים. עַל מַה נְדוֹנִים בְּאֵשׁ הַגִּיחָנִם? אֲלֹא גִיחָנִם הִיא אֲשֶׁר דּוֹלְקֶת יָמִים וְלֵילוֹת, כְּמוֹ שֶׁהָרָשָׁעִים מִתְחַמְּמִים בְּאֵשׁ שֶׁל יֵצֵר הָרַע לַעֲבֹר עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה. בְּכָל חֲמוּם וְחֲמוּם שֶׁהֵם מִתְחַמְּמִים בַּיֵּצֵר הָרַע, כִּךְ בּוֹעֶרֶת אֵשׁ הַגִּיחָנִם.

פַּעַם אַחַת לֹא נִמְצָא יֵצֵר הָרַע בְּעוֹלָם, שֶׁהַכְּנִיסוֹ אוֹתוֹ לְתוֹךְ חוֹתֵם בְּרִזָּל בְּנִקְבַת הַהוּם רַבָּה, וְכָל אוֹתוֹ זְמַן כְּבָתָה אֵשׁ הַגִּיחָנִם וְלֹא בְעֶרְהָ כָּלָל. חָזַר יֵצֵר הָרַע לְמִקוּמוֹ – הִתְחִילוּ רָשָׁעֵי הָעוֹלָם לְהִתְחַמֵּם בּוֹ, וְהִתְחִילָה אֵשׁ הַגִּיחָנִם לְכַעַר, שֶׁהָרִי הַגִּיחָנִם לֹא בּוֹעֵר אֲלֵא בְּחֵם שֶׁל תִּקְף הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁל הָרָשָׁעִים. וּבְאוֹתוֹ הַחֵם אֵשׁ הַגִּיחָנִם בּוֹעֶרֶת יָמִים וְלֵילוֹת וְלֹא שׁוֹכֶכֶת.

שִׁבְעָה פְּתָחִים הֵם לַגִּיחָנִם, וַיֵּשׁ שָׁם שִׁבְעָה מְדוּרִים. שִׁבְעָה מִיַּי רָשָׁעִים הֵם: רַע. בְּלִיעַל. חוּטָא. רָשָׁע. מִשְׁחִית. לֶץ. יְהִיר. וּכְנֻגַד כָּלֵם יֵשׁ מְדוּרִים לַגִּיחָנִם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי לוֹ. וּכְפִי אוֹתָהּ מַעֲלָה שִׁחְטָא בַּהּ אוֹתוֹ הָרָשָׁע, כִּךְ נוֹתְנִים לוֹ מְדוּר בְּגִיחָנִם.

וּבְכָל מְדוּר וּמְדוּר יֵשׁ מְלֶאךָ מְמַנֶּה עַל אוֹתוֹ מְקוּם תַּחַת יָדוֹ שֶׁל דּוּמָה, וְכַמָּה אֶלְף וְרַבּוּא עִמּוֹ שְׂדָנִים אֶת הָרָשָׁעִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי לוֹ בְּאוֹתוֹ מְדוּר שֶׁהוּא שָׁם.

(אש הגיחנם שלמעלה מגיעה לגיחנם שלמטה) אש הגיחנם לְמַטָּה מְגִיעָה מִתּוֹךְ אֵשׁ הַגִּיחָנִם שֶׁלְמַעֲלָה, וּמְגִיעָה לַגִּיחָנִם הַזֶּה שֶׁלְמַטָּה, וּבוֹעֶרֶת בְּאוֹתָהּ הַתְּעוֹרְרוֹת הַחֵם שֶׁל הָרָשָׁעִים, שֶׁמְחַמְּמִים אֶת עֲצָמָם תּוֹךְ יֵצֵר הָרַע, וְכָל אוֹתָם מְדוּרִים דּוֹלְקִים שָׁם.

מְקוּם יֵשׁ בְּגִיחָנִם, וַיֵּשׁ שָׁם דְּרָגוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ צוּאָה רוֹתַחַת, וְשָׁם הִיא זְהֵמַת הַנְּשָׁמוֹת, אוֹתָן שֶׁמְתַלְכְּלוֹת מְכָל הַזְהֵמָה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. וּמִתְלַבְּנוֹת וְעוֹלוֹת, וְנִשְׁאָרֶת שָׁם אוֹתָהּ זְהֵמָה, וְאוֹתָן דְּרָגוֹת רַעוֹת שֶׁנִּקְרְאוֹת צוּאָה רוֹתַחַת הַתְּמַנּוֹ עַל אוֹתָהּ זְהֵמָה, וְאֵשׁ הַגִּיחָנִם שׁוֹלֶטֶת בְּאוֹתָהּ זְהֵמָה שֶׁנִּשְׁאָרָה.

וַיֵּשׁ רָשָׁעִים, אוֹתָם שֶׁמְתַלְכְּלוֹכִים בְּחֻטְאֵיהֶם תְּמִיד וְלֹא מִתְלַבְּנִים מֵהֶם, וּמִתּוֹ בְּלִי תְּשׁוּבָה, וְחֻטְאוֹ וְהַחֲטִיאוֹ אַחֲרָיִם וְהָיוּ תְּמִיד

קָשִׁי עֲרַף, וְלֹא נִשְׁבְּרוּ לִפְנֵי רְבוּנָם בְּעוֹלָם הַזֶּה. אֵלֹהֵי נְדוּנִים שָׁם
בְּאוֹתָהּ זִהְמָה וּבְאוֹתָהּ צוּאָה רוֹתַחַת שְׁלֹא יוֹצְאִים מִשָּׁם לְעוֹלָמִים.
אוֹתָם שִׁמְשִׁחִיתִים דְּרָכָם עַל הָאָרֶץ וְלֹא חָשְׁשׁוּ לְכַבּוֹד רְבוּנָם בְּעוֹלָם
הַזֶּה, כָּל אֱלֹהֵי נְדוּנִים שָׁם לְדוּרֵי דוּרוֹת וְלֹא יוֹצְאִים מִשָּׁם.

בְּשַׁבְּתוֹת וּבְחֻדְשֵׁים וּבְזִמְנֵים וּבְחֻגִים, בְּאוֹתוֹ מְקוֹם הָאֵשׁ שׁוֹכְכַת
וְלֹא נְדוּנִים, אֲבָל לֹא יוֹצְאִים מִשָּׁם כְּשֶׁאֵר הִרְשָׁעִים שִׁישׁ
לָהֶם מְנוּחָה. כָּל אוֹתָם שִׁמְחָלְלִים שַׁבְּתוֹת וְזִמְנֵים וְלֹא חוֹשְׁשִׁים
לְכַבּוֹד רְבוּנָם כָּל כְּדֵי לְשַׁמֵּר אוֹתָם, אֲלֵא מְחַלְלִים בְּפִרְהֶסְיָה – כְּמוֹ
שֶׁהֵם לֹא שָׁמְרוּ שַׁבְּתוֹת וְזִמְנֵים בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּף גַּם לֹא שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ
בְּעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין לָהֶם מְנוּחָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵל תֹּאמַר כִּף, אֲלֵא הֵם שׁוֹמְרִים שַׁבְּתוֹת וְזִמְנֵים שָׁם
בְּגִיחָנָם בְּעַל כְּרָחִם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֱלֹהֵי אוֹתָם עוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת שְׁלֹא הִצְטוּוּ, שְׁלֹא שָׁמְרוּ שַׁבַּת בְּעוֹלָם הַזֶּה, שׁוֹמְרִים
אוֹתָהּ שָׁם בְּעַל כְּרָחִם.

בְּכָל עֶרֶב שַׁבַּת כְּשִׁמְתַקְדָּשׁ הַיּוֹם, הַכְּרוּזִים הוֹלְכִים בְּכָל אוֹתָם מְדוּרֵי
הַגִּיחָנָם: הִסְתַּלְקוּ דִּינֵי הִרְשָׁעִים, שְׁהִרֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ בָּא,
וְהַיּוֹם מִתְקַדָּשׁ, וְהוּא מִגֵּן עַל הַכֹּל. וּמִיָּד מִסְתַּלְקִים הַדִּינִים וְיִשׁ
לְרִשְׁעִים מְנוּחָה. (וְכָל אוֹתָם מְחַלְלֵי שַׁבְּתוֹת וּמוֹעֲדִים בְּפִרְהֶסְיָא, דִּינֵים מִסְתַּלְקִים מֵעֲלֵיהֶם)
(וְאִפְלוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת שְׁלֹא נִצְטוּוּ לְשַׁמֵּר שַׁבְּתוֹת וּמוֹעֲדִים, שָׁם שׁוֹמְרִים בְּעַל כְּרָחִם) אֲבָל
אֵשׁ הַגִּיחָנָם לֹא שׁוֹכְכַת מֵעַל אֱלֹהֵי שְׁלֹא שָׁמְרוּ שַׁבַּת לְעוֹלָמִים, וְכָל
רִשְׁעֵי הַגִּיחָנָם שׁוֹאֲלִים עֲלֵיהֶם: מַה שׁוֹנִים אֱלֹהֵי שְׁאֵין לָהֶם מְנוּחָה
מִכָּל הִרְשָׁעִים שֶׁל כָּאן?! וְאוֹתָם בְּעֲלֵי הַדִּין מְשִׁיבִים לָהֶם: אֱלֹהֵי הֵם
הִרְשָׁעִים שִׁכְפְּרוּ בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעִבְרוּ עַל כָּל הַתּוֹרָה. מִשׁוּם
שְׁלֹא שָׁמְרוּ שַׁבַּת שָׁם, לְכֵן אֵין לָהֶם מְנוּחָה לְעוֹלָמִים.

וְכָל אוֹתָם הִרְשָׁעִים יוֹצְאִים מִמְּקוֹמָם, וְנִתְנַתְּ לָהֶם רְשׁוּת לְלַכֵּת
וְלִרְאוֹת אוֹתָם. וּמִלֶּאךָ אֶחָד שִׁשְׁמוֹ סְנַטְרִיא"ל הוֹלֵךְ וּמוֹצִיא אֶת
אוֹתוֹ הַגּוֹף שְׁלֵהֶם וּמְכַנִּיסוֹ לְגִיחָנָם לְעֵינֵי הִרְשָׁעִים, וְרוֹאִים אוֹתוֹ
שִׁמְעֵלָה תּוֹלְעִים, וְלִנְשָׁמָה אֵין מְנוּחָה בְּאֵשׁ הַגִּיחָנָם.

וְכָל אוֹתָם הִרְשָׁעִים שִׁשְׁם סוֹכְבִים אֶת אוֹתוֹ הַגּוֹף וּמְכַרְיִזִים עֲלָיו:
זֶהוּ פְלוּנֵי הִרְשָׁע שְׁלֹא חָשַׁשׁ לְכַבּוֹד רְבוּנוֹ, וְכִפֵּר
בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכִפֵּר בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה. אוֹי לוֹ! טוֹב שְׁלֹא נִבְרָא
וְלֹא יָבֵא לְדִין הַזֶּה וְלִבְיוֹשָׁה הַזֶּה! זֶהוּ שְׁכָתוֹב (ישעיה 10) וְיִצְאוּ וְרָאוּ

בפגרי האנשים הפשעים בי כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה ויהיו דראון לכל בשר. כי תולעתם לא תמות - מן הגוף. ואשם לא תכבה - מן הנשמה. ויהיו דראון לכל בשר - ויהיו די ראון, עד שכל רשעי העולם של שם יאמרו די לראיה הזו.

רבי יוסי אמר, ודאי כך זה, משום ששבת היא כנגד כל התורה, והתורה היא אש - משום שעברו על אש התורה, הרי אש הגיהנם דולק, שלא שוכך מעליהם לעולמים.

אמר רבי יהודה, לאחר כשיוצאת שבת, בא אותו מלאך ומחזיר אותו גוף לקברו, ונדונים שניהם, זה לצדו וזה לצדו. וכל זה בעוד שהגוף קים על בריו, שהרי כיון שהגוף נתעפל, אין לגוף את כל הדינים הללו, והקדוש ברוך הוא כתוב בו, ולא יעיר כל חמתו.

כף רשעי העולם, בעוד שהגוף שלם בכל איבריו בתוך הקבר, נדונים גוף ורוח, לכל אחד דין כראוי לו. כיון שהגוף נתעפל, דין הרוח שוכך. מי שצריך לצאת, יוצא. ומי שצריך להיות עליהם מנוחה, יש להם מנוחה. ומי שצריך להיות עפר ואפר תחת רגלי הצדיקים, כל אחד ואחד כראוי לו נעשה לו.

ולכן כמה טוב להם, בין לצדיקים בין לרשעים, להיות גופם דבוק בארץ ולהרקב בתוך העפר לזמן קרוב ולא להיות בקיום כל אותו זמן רב, כדי לדון גוף ונפש ורוח תמיד (בכל יום). שהרי אין לך כל צדיק וצדיק בעולם שאין לו דין הקבר, משום שאותו מלאך הממנה על הקברים עומד על הגוף ודן אותו בכל יום ויום. אם לצדיקים כך - על אחת כמה וכמה לרשעים.

ובזמן שהגוף נרקב ונבלה בעפר, הרי הדין שוכך מהכל, פרט לאותם חסידים העמודים של העולם שהם ראויים להעלות נשמתם לאותו מקום עליון שראוי להם, ומעטים הם בעולם.

כף אותם המתים של העולם, כלם מתים על ידי המלאך המשחית, פרט לאותם שמתים בארץ הקדושה (וכלם מתים על ידי המלאך המשחית, שהוא מלאך המות, וכל אותם המתים שבארץ הקדושה) שלא מתים על ידו, אלא על ידי מלאך הרחמים ששולט בארץ.

אמר רבי יצחק, אם כך, מה השבח של משה ואהרן ומרים שכתוב בהם על פי ה', שאלה לא מתו על ידי אותו המלאך המשחית,

ואתה אומר שכל העולם, אותם שמתו בארץ ישראל, לא מתים על ידי זה?

אמר לו, כך הוא ודאי, והשבח של משה אהרן ומרים היה יותר מכל בני העולם שהם מתו מחוץ לארץ הקדושה. שמשה אהרן ומרים מתו מחוץ לארץ הקדושה, וכלם מתו על ידי אותו המשחית, פרט למשה אהרן ומרים שלא מתו אלא על ידי הקדוש ברוך הוא. אבל אותם שמתים בארץ הקדושה, לא מתים על ידי אותו המשחית, שהרי הארץ הקדושה אינה עומדת ברשות אחרת, אלא ברשות הקדוש ברוך הוא לבדו.

ולכן כתוב, (ישעיה כו) יחיו מתיך נבלתי יקומו הקיצו ורננו שכני עפר וגו'. יחיו מתיך – אלו שמתים בארץ הקדושה, שהם מתים שלו, ולא מאחר, שלא שולט שם הצד האחר כלל, ולכן כתוב מתיך. נבלתי יקומו – אותם שמתו בארץ נכריה אחרת על ידי אותו המשחית.

ולכן נקראו נבלה. מה נבלה מטמאה במשא – אף אותם שמתים מחוץ לארץ הקדושה מטמאים במשא (במגע). ולכן הם נבלה. כל שחיטה שנפסלה נקראת נבלה, משום ששחיטה זו היא מצד האחר, ומיד כשנפסל שורה עליו הצד האחר. ומשום שהיא שלו ושורה עליה נקרא נבלה. וסוד זה – (כשמו כן הוא) נבל הוא, ונבל שמו ונבלה עמו.

ולכן בכל מקום שהוא שורה נקרא נבלה. המגול הזה לא שורה אלא במקום פסול, ולכן שחיטה שנפסלה היא שלו, ונקראת על שמו. ולכן המתים מחוץ לארץ הקדושה תחת רשות אחרת ושורה עליהם הצד האחר נקראים נבלה.

הקיצו ורננו שכני עפר. שכני – דירים ישנים, ולא מתים. ומי הם? ישני חכרון, שהם לא מתים, אלא ישנים. ולכן כתוב בהם גויעה, כמי שגווע ויש בו קיום להתנער. אף כך אותם ארבע זוגות של חכרון ישנים הם ולא מתים, וכלם עומדים בקיומם באותם הגופות שלהם, ויודעים סתרים גנוזים יותר משאר בני אדם. גנוזים היו שם תוך פתח הגן עדן אותם הגופים שלהם, ואלה הם שוכני עפר. ולכן כל אותם שיצאה נשמתם בארץ הקדושה, אינה יוצאת על

ידי אותו המשחית, ולא שולט שם, אלא על ידי מלאך הרחמים, שהארץ הקדושה עומדת בגורלו.

יש מקום ביישוב שלא שולט בו אותו משחית ולא נתנת לו רשות להכנס לשם, וכל אותם שדרים שם לא מתים, עד שיוצאים מחוץ לעיר. ואין לה אדם מכל הדירים שם שלא מתים, וכלם מתים כמו שאר בני אדם, אבל לא בעיר. מה הטעם? משום שלא יכולים תמיד לשבת בעיר, אלא אלה יוצאים ואלה נכנסים, ולכן כלם מתים. מה הטעם אין שולט שם אותו מלאך המשחית? אם תאמר שלא עומדת ברשותו, הרי ארץ הקדש שלא עומדת ברשות אחרת ומתים, באותו מקום למה לא מתים? אם תאמר משום קדשה - אין מקום בקדשה בכל הישוב כמו ארץ ישראל. ואם תאמר משום אותו איש שבנה אותו - כמה בני אדם היו שזכותם יתרה משלו. אמר רבי יצחק, אני לא שמעתי ולא אמר.

באו ושאלו את רבי שמעון. אמר להם, ודאי שאותו מקום לא שולט בו מלאך המות, והקדוש ברוך הוא לא רוצה שבאותו מקום ימות אדם לעולמים. ואם תאמר שקדם לכן באותו מקום טרם שנבנה מתו בו בני אדם - לא כן! אלא מיום שנברא העולם התתקן אותו מקום לקיום, וסוד הסודות כאן לאותם המתבוננים בסוד החכמה.

בשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא אותו בסוד האותיות, והתגלגלו האותיות, וברא את העולם בחקיקות השם הקדוש. התגלגלו האותיות וסוכבו את העולם בחקיקות. וכשהתגלה והתפשט העולם ונברא, היו האותיות סוכבות כדי לברא. אמר הקדוש ברוך הוא שישתים ביו"ד. נשארה האות ט' (יתגלגלו האותיות, וסוכבו את העולם בחקיקת השם הקדוש. וכאשר התגלגלו האותיות והיו מסוכבות לברא, אמר הקדוש ברוך הוא: די ישתים ביו"ד. נשארה אות ט' לבדה) באותו מקום תלויה באויר. כיון שאמר הקדוש ברוך הוא שישתים באות יו"ד, נשארה אות טי"ת בלבדה תלויה באויר על גבי אותו מקום. טי"ת היא אות של אור החיים. ולכן מי שרואה טי"ת בחלומו, סימן טוב הוא לו וחיים נתקנו לו. ולכן, משום שהיתה ט' תלויה על אותו מקום, לא שולט בו המות.

בשרצה הקדוש ברוך הוא להעמיד עולם, זרק צרור אחד לתוך המים חקוק בסוד של ע"ב (של כ"ב) אותיות, ומשם התחיל

לְלַכֵּת אוֹתוֹ צָרוּר, וְלֹא מִצָּא מְקוֹם לְעַמֵּד בוֹ פָּרֵט הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה (בבית המקדש), וְהַמַּיִם הָיוּ הוֹלְכִים אַחֲרָיו, עַד שֶׁהִגִּיעַ אוֹתוֹ צָרוּר תַּחַת הַמַּזְבֵּחַ, וְשָׁם נִשְׁקַע, וְהִתְקִים כָּל הָעוֹלָם.

וְאִם תֹּאמֶר, אִם כִּךְ שִׁבְּאוֹתוֹ מְקוֹם שׁוֹרִים חַיִּים, לָמָּה לֹא נִבְנְהָ שָׁם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְתַת חַיִּים לְיוֹשְׁבֵיהָ? אֲלֹא כִּי בְּמִקְוֵם הַזֶּה הִתְקִים מְשׁוּם אוֹת אַחַת שֶׁשׁוֹרָה עָלָיו. בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ כָּל הָאוֹתִיּוֹת כָּלֵן שׁוֹרוֹת בוֹ, וּבָהֶם נִבְרָא הוּא לְבַדּוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּל הָעוֹלָם.

וְעוֹד, שֶׁהָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה (בית המקדש) נִוְתַנְתָּ חַיִּים וְכִפְרָה לְיוֹשְׁבֵיהָ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וּמְקוֹם זֶה לֹא כִּךְ – נוֹתֵן חַיִּים לְאוֹתוֹ מְקוֹם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּהַפֵּךְ מְשָׁם, מְשׁוּם שִׁישׁ חֶלֶק לְיִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא. וְלָכֵן עוֹמֵד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְכַפֵּר חַטָּאִים וּלְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם הַבָּא.

בֵּא וּרְאֵה, טִי"ת אור שֶׁל חַיִּים בְּכָל מְקוֹם, וְלָכֵן פֶּתַח בַּהּ הַפְּתוּב כִּי טוֹב, שֶׁכְּתוּב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. מִהָאוֹת הַזֹּו (מְקוֹם זֶה) בּוֹרַח מִלְּאֶךְ הַמִּשְׁחִית. אֵל תֹּאמֶר בּוֹרַח, אֲלֹא שֶׁלֹּא נִתְּנָת לוֹ רְשׁוֹת לְהַכְּנִס לְשָׁם.

הָאוֹת הַזֹּו מְשַׁנָּה מִהָאוֹת ק'. ק' לֹא מִתְּיֻשְׁבֵּת (מאות ח'. ח' לֹא מִתְּיֻשְׁבֵּת) כָּלֵל בְּמִקְוֵם בְּעוֹלָם, וְסִימְנָךְ – (תהלים קמ) אִישׁ לְשׁוֹן בַּל יִכּוֹן בְּאָרֶץ. הָאוֹת טִי"ת מִתְּיֻשְׁבֵּת בְּכָל מְקוֹם, וּמִתְּתַקְנָת לְשִׁבְתָּ כְּרֹאוֹי, וְלָכֵן בְּכָל מְקוֹם שֶׁשָׁם אוֹת ט', אֵין יָשׁוּב לְאוֹת ק' שֶׁם לְהִתְיֻשֵּׁב בוֹ. וְלָכֵן בְּמִקְוֵם הַזֶּה לֹא שׁוֹלֵט כָּלֵל הַצַּד הָאֲחֵר, וְנוֹתֵן חַיִּים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה לְיוֹשְׁבִים תַּחַת הָאוֹת הַזֹּו, וְלֹא יֵצֵא הַחוּצָה. וְכִשְׁיּוֹצֵא הַחוּצָה, יֵשׁ רְשׁוֹת לְצַד הָאֲחֵר לְשִׁלֵּט בוֹ. כְּמוֹ שֶׁאוֹת זֹו שׁוֹלֵטת בְּמִקְוֵם זֶה, כִּךְ גַּם שׁוֹלֵטת אוֹת אַחֲרָת בְּמִקְוֵם הַגִּיּוֹנָם. וּמִיְהִי? הָאוֹת ק'.

וּבְסִפְרָו שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סְבָא, כִּי הֵן שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת: ח', ט'. וְלָכֵן לֹא הָיוּ כְּתוּבוֹת בְּתוֹךְ אֲבִנֵי שֶׁהֵם וְאֲבִנֵי מְלוֹאִים, וּמִשְׁבִּטֵי יִשְׂרָאֵל נִמְנְעוּ שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ, כִּדִּי שֶׁלֹּא רְשׁוּם בְּתוֹכָם ח"ט.

בְּמִקְוֵם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ תְּלוּיִים כָּל אוֹתִיּוֹת הָאֵלְפָא בֵּיתָא בְּסוּדוֹת חִקּוּקִים שֶׁל שְׁמוֹת קְדוּשִׁים, קְשׁוּרִים, רְקוּמִים עָלָיו, וְכָל הָעוֹלָם שֶׁלְמַעַלָּה וּמִטָּה, הַכֹּל בְּסוּד שֶׁל אוֹתִיּוֹת מִתְּחִמּוֹת (חִקּוּקוֹת) וּגְלוּפוֹת, וְסוּדוֹת הַקְּדוּשָׁה (הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ) הַעֲלִיּוֹנָה נִחְקַק עֲלֵיהֶם.

במשפך - נחקקו והצטירו האותיות כראוי, שהרי בצלאל היה יודע את החכמה לצרף אותיות שבהן נבראו שמים וארץ, ועל חכמתו (ז) נבנה המשפך על ידו ונבחר מכל עם ישראל. וכמו שהוא נבחר למעלה, כך רצה הקדוש ברוך הוא שיבחר למטה.

למעלה כתוב (שמות לא) ראה קראתי בשם בצלאל. למטה - (שם לה) ראו קרא ה' בשם בצלאל. ושמו בסוד עליון נקרא כך בצלאל - בצל אל. ומיהו? זה צדיק, שהוא יושב בצל אל, אותו שנקרא אל עליון, והוא יושב כמו שאותו אל. אותו אל נוטל ששה צדדים, אותו צדיק נוטל אותם. אף כך אותו אל מאיר למעלה, והצדיק הזה מאיר למטה. אותו האל כלל של כל ששת הצדדים. ואותו צדיק הוא כלל של כל ששת הצדדים.

בן אורי - בן האור הראשון שברא הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית. בן חור - הבן של חרות הכל. דבר אחר בן חור - בן חור מכל הגונים. וזה התמנה למטה יהודה, הכל כראוי.

כף הגונים טובים לחלום פרט לתכלת, כמו שנאמר, משום שהוא כסא לדון את דיני הנשמות. והרי דרגה זו (אחת) היא לבנה. אלא בשעה שעומדת בדיני נפשות, אז היא גון תכלת, והרי בארנוה.

בשעה שרואה אדם את הגון הזה, נזכר האדם לעשות מצוות רבונו. כמו שנחש הנחשת, בשעה שהיו רואים אותו, היו פוחדים מלפני הקדוש ברוך הוא ושומרים את עצמם מכל החטאים, ובשעה שאותו הפחד של הקדוש ברוך הוא עולה עליהם, מיד נרפאים. מי גרם להם לפחד מלפני הקדוש ברוך הוא? אותו נחש, אותה רצועה שמסתכלים בה. אף כך התכלת - (במדבר טו) וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה'. מאותו הפחד שלו. ועל זה תכלת במשפך.

אמר רבי יצחק, זה שאמר מורנו שתכלת היא כסא דין, וכשהיא עומדת בגון הזה, אזי היא כסא לדון דיני נפשות. מתי היא ברחמים? אמר לו, בשעה שהכרובים מחזירים פניהם זה עם זה ומסתכלים פנים בפנים. כיון שאותם כרובים מסתכלים פנים בפנים, אז כל הגונים מתתקנים, ומתהפך גון תכלת לגון אחר. מתהפך גון ירק לגון זהב (לבז).

ולכן בהפוך הגונים מתהפך מדין לרחמים, וכן מרחמים לדין, והכל בהפוך הגונים. כמו שמסדרים ישראל תקונייהם

לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּן הַכֹּל עוֹמֵד וְכִן מְסֻתָּדֵר. וְלִכֵּן כָּתוּב (ישעיה
מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר, בְּאוֹתָם גְּנוּנִים שְׁכֻלּוּלִים זֶה בְּזֶה, הִיפִי
שֶׁל כָּלֵם.

וְעִשִׂיתָ שְׁלַחַן עֲצֵי שֹׁטִים וְגו'. רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (דברים ח) וְאֶכְלָתָ
וְשִׁבְעָתָ וּבִרְכָתָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'. כִּמָּה צְדִיקִים הֵם יִשְׂרָאֵל
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בָהֶם וְקִרְבָּם אֵלָיו מִכָּל הָעַמִּים, וּבִשְׁבִיל
יִשְׂרָאֵל נָתַן מְזוֹן וְשִׁבְעַת לְכָל הָעוֹלָם, וְאֵלְמֵלֵךְ יִשְׂרָאֵל – לֹא נָתַן
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזוֹן לְעוֹלָם, וְעַכְשָׁיו שִׁישְׂרָאֵל בְּגִלּוֹת, עַל אַחַת
כִּמָּה וְכִמָּה שְׁנוּטָלִים מְזוֹן עַל אֶחָד פִּי שְׁנַיִם.

שְׁלֹא יַעֲבֹר שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּלֹא זֹהַר

בְּשֵׁם הָרַב רַבִּי פִּנְחָס מְקַאֲרִיץ זצ"ל: שְׁלֹא יַעֲבֹר שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּלֹא זֹהַר.
(חכם הרזים)

צָרִיךְ לֹמֵר זֹהַר בְּכָל יוֹם

רַבִּי פִּנְחָס מְקַאֲרִיץ זצ"ל אָמַר: צָרִיךְ לֹמֵר זֹהַר בְּכָל יוֹם. וּפְעַם אַחַת אָמַר
לִי, שֶׁצָּרִיךְ לֹמֵר ב' או ג' דְּפִים [בְּכָל יוֹם].
(חכם הרזים)

כְּשֶׁאֲנִי לֹמֵד זֹהַר, אֲנִי מִתְּיָרָא לְדַבֵּר מִחֲמַת פֶּחַד

רַבִּי פִּנְחָס מְקַאֲרִיץ זצ"ל אָמַר: כְּשֶׁאֲנִי לֹמֵד זֹהַר, וְכִשְׁאֲנִי פּוֹגַע בְּאִיזָה
מְקוֹם, אֲנִי מִתְּיָרָא לְדַבֵּר מִחֲמַת פֶּחַד, רַק אֲנִי יוֹשֵׁב וְרוֹאֶה בּוֹ וְאֲנִי מְדַבֵּר.
(מְדַרְשׁ פִּנְחָס, רַבִּי פִּנְחָס מְקַאֲרִיץ זצ"ל, קוֹנְטֵרַס ה' אוֹת י"א)

רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי וּבְנֵי שְׁמַחוּ לְקִרְאָתְכֶם בְּקִרְוֹתְכֶם זֹהַר עַל מַעֲרַתְם

וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאִי וּבְנֵי שְׁמַחוּ לְקִרְאָתְכֶם בְּקִרְוֹתְכֶם זֹהַר עַל מַעֲרַתְם
וּבְכַפֵּר הַסְּמוּךְ לָהֶם וְכו' וּבְכֵן תִּדְעַ כִּי הֵם שְׁמַחִים מְאֹד בְּקִרְוֹתְכֶם זֹהַר עַל
מַעֲרַתְם אוּ בְכַפֵּר הַסְּמוּךְ לָהֶם וְאִם תִּתְמַיְדוּ לְקִרְוֹת כֵּן יִגְלוּ לָכֶם רִזִּין עֲלֵאִין
וְכִלְהוּ רְמִיזִין בְּזֹהַר.

(מְגִיד מִישְׁרַיִם פְּרֻשֵׁת אָמַר)

הַזֹּהַר וְתַקּוּנֵים נְשַׁמֵּת הַתּוֹרָה

עַיִן שֶׁם גְּדַל הַחַיּוּב לְעַסֵּק בְּסוּד הַזֹּהַר וְתַקּוּנֵים וְהֵם נְשַׁמֵּת הַתּוֹרָה וּבָזָה
יִזְכֶּה לְאַסְתַּכְּלָא בְּנִשְׁמַתָּא לְנִשְׁמַתָּא דְּבָרִים עֵתִיקִים וְכו'.

(הַדְרַת מֶלֶךְ חֶלֶק ג' דף רמז)

